

ГОЛОСИ ПРЕСИ.

„АВОСЬ, НЕБОСЬ ДА КАК-НІБУДЬ“.

Отсі три слова були прокляттям старої царської Росії; такими вони лишилися й у „поновленій“, комуністичній Росії. Зразок отсього „авось“ подає московська „Правда“ в такій замітці:

Значин вагонів Сянкая побачив у потязі, що одно вузків глибоко надвеса. Він покликав старшого Проценка й запитав його:

— Як ти думаєш, Проценко, чи витримає це вухо в дозозі?

— Воно, очевидно, небезпечно. Але мусить витримати. Цей надом уже старий“.

Після того потяг пустили в рух. І ось те „авось, небось да как-нібудь“ привело до того, що в дозозі знівечилися й вагонів, які мали автоматичну зчипку.

ПІДНИЖКИ І ГРЯЗЬ МОСКВИ.

Київська комуністична газета „Пролетарська Правда“ подає таку „верноподданчию“ новину:

Випускні студенти київського університету готуються святкувати соту річницю заснування університету Київський державний університеті. Завданням держави, що дає право студентам, є надати їм академію О. Ю. Шмідта.

Оттак хоче комуністична влада на Україні, щоб університет у столиці комуністичної України мав за патрона „комуністичного вченого“, обмисловця німця, Шмідта. Українці, „достойні“ бути патронами українського, московського залу (двока) не знайшли.

ТВЕРЕЗИНИ ГОЛОС.

Ужгородська газета, „Українське Слово“ говорить про наше захоплення виставністю, „парадами“, а разом з тим і браком витривалості в щоденній праці:

У нас відбуваються грандіозні, романтичні зібрання, а нема ком. обслуговування цих зібрань. Нема ком. обслуговування, бо люди цілком роблять обиди щоденно. У них сити лежати, не вчитися, як по працювати в чистоті, в кооперативі, бо думка, що досить бути на зібранні й ухвалити резолюції.

Чи не те саме ми бачимо в себе тут на еміграції? Чи ми також не любимо головно говорити, парадувати, з'являтися й ухвалювати, а за планомірну щоденну роботу й не беремося? Ухвалити, вибрати, наказати, видати, сказати, а робити — нехай хто інший, з не ми. Чи далеко так зайдемо?

ПРАВДИВИЙ ПІДХІД ДО СПРАВИ.

„Львівська газета „Вісти“ в передовиці „Рішаче в боротьбі з більшовизмом“ містить наступне:

Для нас питання більшовизму це тільки частина московського питання. Значить, нам треба боритися з більшовизмом так, щоб цілком відвоювати Москву безпосередньо. Нам треба завжди пам'ятати, що для нас не в тому ліно, що Москва більше, ніж у нас, а в тому, що вона падає на нас.

Ми завжди стояли й стоїмо на такому становищі. Можемо лише радити, що наразі й краєва преса заговорює про це отверто й без обиняків. Боремося й будемо боритися проти панування на Україні не лише акційнебуду Москви, але й кожного іншого окупанта. Це наше „віруно“, і від нього ні один активний Українець не відступає й не чекає „манни“ від Українців від нікого чужого.

В. К.

— Ось це жінка, через яку я втрачаю сто тисяч!

— Не може бути! Ти стільки вилася на неї?

— Ні лише вона має сто тисяч, а не хотіла вийти за мене!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НАУКА — КЛЮЧ ДО УСПІХУ І ШАСТЯ.

Нераз доводиться нам чути, що наступна війна буде війною мозку проти мозку, науки проти науки. При найновіших винаходах Миколи Тесли це виглядає на правду. Кажуть, що Тесла винайшов так звані „промінь смерті“, котрі на віддає двіста п'ятдесят миль в єдиний зняття мільйонів армію.

Винахід цієї покищо остається таємною і не можна знати, то що по його докладу силу та про можливість практичного використання. Годі навіть докладно ствердити, чи те все не „політично качкою“, бо й таке буває. Однак з певністю можна сказати, що коли такого винаходу покищо нема, то він буде. Певною річю є й те, що такий винахід буде причиною зміни устрою не якоїсь одної держави, але устрою цілого світа. Від того, в чій руках такий винахід опиниться, залежатиме устрій цілого світа. Такий винахід у неслухавих руках, може бути причиною винищення цілих народів.

З другої сторони є ще інша можливість. Нагадаймо собі останню світову війну. Коли вона була, кождий, хто хотів трохи був ознакошений з мілітарними силами Європи та засобами, які вони мали до розпорядження, був переконаний, що війна при таких зброєннях не може довше по-тривати як два місяці, бо на третій місяць вже не стало людей. По двох роках провадженню „великі Берти“, тріляни газу, плинні воєни, тенки, й інші страхища, а про мир ніхто і не подумав. Перед „Бертами“, навчилися ховатися, проти газів винайшли ма-

схиди і т. д. Одним словом: на кожний винахід знайшли середники проти нього. І не знати, як довго той певний таке був би тривав, колиб економічні обставини не змусили бачити воюючих до закінчення миру.

Таксамо може статися й тепер. На „промінь смерті“ хтось винайде „промінь життя“ й одні одних знезброїють, а життя поливляє далі своїм руслом.

Коли так, може хтось сказати, то що було псувати папір і завертати людям голови? Хай собі ти голови морочать, що за блявство в політику. У нас, Українці, звичайно відповідають у таких випадках: наша хата з краю, нічого не знаю й нікого не займаю. От у тім і сук. Ми є же народом, і то зрелим народом, який перейшов важку школу життя. У нас є державницькі змагання і наша хата не може бути з краю: бо чи ми будемо займатися, що ні, то нас будуть займати, і ми мусимо знати, як боронитися. Тому і таких річ не треба пускати мимоходом.

Бо от, представимо собі зачаровану країну, яку назвемо країною шастя. Отчена високим муром, замкнена на замок браму. Біля брами лежить ключ, навіс заповнений у піску. Перед брамою бавиться громада дітей, ріжкою росту, ріжкою вигляду, ріжкою строю. Одні ситі, галди, доволени, а другі голодні, одербані, зі синяками на тілі. Одні й другі жують тухло позиравши на браму і чекають хліба, коли та брама отвориться, щоби вони могли вийти. І підходять ті діти шораз ближче до брами і вже хочуть бачити, але бродяги з них ще не прийшло на думку, підняти той ключ і отворити свій брану.

Ця зачарована країна — це

те, до чого ми всі йдемо, а що називаємо шастям. Ідіти, що бавляться перед брамою, це народи; а ключ, що лежить біля брами, це наука. Людина є на передодні великого відкриття, а хто те відкриє зойчить, той посидатиме той ключ від брами і стане паном ситуації.

Українці! Наші вглядати пошукати ключ не гірші від інших. Лише мусимо працювати на полі науки. По закінченні шліх наших дітей на вищі студії, коли бодай вони підняли той ключ, котрого ми не бачили і не знали, до чого він служить

Адвокат В. Кузьма,
Новоград, Н. Дж.

ЧИ ПОТРЕБНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ?

Депресія вчить нас, що найгірше потерпіли на ній робітники, котрі не є зорганізовані. Бо як хто ніні працює, то годі робити ніякої, яким можна назвати „шчасливців“. І хоч-роби попраляються, то на порожні місця по фабриках кінці підуть своїх членів, а інші далі будуть без праці, хоч депресія не буде.

Але найгірше представляється справа з робітниками, котрі вони вже перейшли сорочковий рік життя, а до жалодної не належать. Ми дуже важко знайти працю і в добрих часах, бо тепер держаться по фабриках такої системи, що приймають на роботу тільки молодих і метких, а декуди вимагають же їх вищої освіти.

Шкоз у таких випадках робити? Чи не краще для тих, що це мають трохи готівки, поселюватися на фармах, де асєжтати, працюючи ширю, можна в певній мірі заощадити та придати стільки, щоб оплатити видатки та я-

кося жити.

Та от пригляньмося нашому українському фармеру, який уже від іді працює тяжко на своїй землі. Що він має з цієї праці? Коли зайдемо до першого — ліпшого фармера, то побачимо часом навіть дуже гарні гадзидства, здорову худобу, а на ґрунті гарні плоди його тяжкої праці. Відразу стає нам ясним, що багато це коштувало праці, щоби все те удержати в такій гарній формі. Беручи по міськи, де за все так дорого треба платити, подивимося, добрий фармер й думаємо, що він повинен чутися шчасливим, що вчас лише міськи гадзидства та став незалежним чоловіком з добрим виглядом на будучність. Аж коли познайомимося ближче з подробицями того фармерування, та цінами, які він дістає за свої продукти і порівняємо загальні роходи з доходами, то прийдемо до дуже сумного закінчення, бо переконаємося, що на ділі фармери вилишили тільки спомин з щорічної тяжкої праці, але матеріальні користі з неї майже ніякої.

В чім отже причина, що цей працьотливий фармер, за якого продукти мешканці шлої Америки мусять платити добру ціну, не голен мати відповідної нагороди за свою тяжку працю? Скаже дехто, що це тому, що фармер не працює відповідно до найновішої фармерської системи, не слідує за тим, з яких продуктів у свій час можна мати найбільш користі, і не знає, де й як їх збувати, щоби дістати найвищу ціну. І це правда. Однак заощадити цьому не можна одином, але можна це зробити організуючи, як сім'я би за найменшими подіями в цім напрямі та давалаб своїм членам відповідні до-

цього вказівки й отвориваб свій рынок збуту, незалежний від посередників. Така організація поділяла би про це, щоби і розходив фармерські буни менші, закуповуючи в більшій кількості насіння, штучний чорний рілльничі знаряддя. Через те члени організації міг би все те дістати дешевше, а за свої продукти дістати ліпшу ціну. Великі фарми вже давно звязані такими організаціями, і вони все добувають пошех за себе у Вашингтоні. Лишилися досі незорганізовані дрібні фармери, котрі найбільше такої піддержки потребують, а з котрими, як о-динцями, ніхто не числяться.

На цю тему повинні заговорити наші свідоміші фармери. Як думка оснування „Союзу Українських Фармерів“ була би перепета, то в короткому часі така організація вийшла би в життя. Тоді скликано загальний зїзд фармерів і на

ньому обговореноб усі ті справи. Думка про скликання такої організації зродилася вже серед кількох свідоміших фармерів в Милані, Нью Джерсі. Над програмою зїзду, як і над напрямом такої організації, вже працюють ініціатори. Та перед скликанням зїзду добре було би, щоби і ширший загальний фармерів висловив на цю тему свої заваги.

М. Стоколюс,
Милан, Н. Дж.

ЯК БИ НЕ ГОРЕ.

Ох, який той світ прекрасний: Куди глянеш, чар, краса! Земля коломом млінною, А докрити небеса.

А на землі добра всього: Добра суша, да море. Ах, як гарно булоб жити, Якби не це, що звес горю.

Анастасія Рибанова.

КНИЖКИ ДЛЯ ЖІНОК, ЯКІ ХОЧУТЬ УЧИТИСЯ ВАРИТИ.

НОВА КУХНЯ УКРАЇНИ	\$ 75
ДОМАШНІ КУХНІ, або як варити і печи	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАР	1.00
УКРАЇНСЬКО-АНГЛІЙСЬКА КУХАР, практичний посібник з української мови, як варити і печи на домашній спосіб	75

Замовлення разом з належністю слати на адресу:

SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МОЛИТОВНИКИ.

АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в білій кашуковій оправі з образами по середній	\$1.50
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в м'якій шкірній оправі	1.85
АНГЕЛ ХРАНИТЕЛЬ в гарній полотняній оправі	1.00
ВІРТУ, новий український молитовник в горній полотняній оправі	.75
СІНОЧОК в шкірній оправі. (Цей молитовник є малого формату для дітей)	.50
ВІСНОЧОК в білій кашуковій оправі з образами по середній. (Цей молитовник є малого формату для дітей)	.50
ГОСТИНЕЦЬ в полотняній оправі	1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в білій кашуковій оправі з образами по середній	1.50
ПОМИЛУЙ НАС БОЖЕ, в горній шкірній м'якій оправі	1.85

Повний молитовник є друкований зявичним друком, не перекладений.

Замовлення разом з належністю слати на адресу:

SVOBODA, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

АФРИКАНСЬКИЙ НЮ ЙОРК

Казаблянка, надбережне місто в Марокко, зветься в мові туземців Дар ель Беда. Телефонічно, чи в торговлі не кажуть Казаблянка, лише Каза.

Казаблянку, що ще в 1907 році була невеликим містом, сьогодні зветь африканським Нью Йорком. За кілька кіл добродуш зросла Казаблянка по американськи на метрополіто та росте далі. Хоч часи добродуш стали вже лише спогадом.

Росте Казаблянка не вгору, а вширину. Хмардерів не має. І не потребує їх. Є тут аж забагато землі й місто розростається на всі боки наче пліснь. Безкозничі вулиці вибігають зі середини до периферії та переходять у пустиню. Та рівномірно з розвитком міста вулиці продовжуються на всі боки. Все прибуває тих страшних вулиць, на яких нема нічого крім сонця, пороку та білих мурів. А це все прикрашене поганими рекламними написами.

Африканське побережжя Атлантичного океану, це зелено-бура рівнина, освіжена лісо та тут, то там дрібними дурами (оселями) туземців та стадами худоби. Поверхня океану, зелена наче безкознична лука, відділена від суші лише білою, пінистою стязною припливу, що все хитється.

Казаблянка з літкою подобає на білу пляму, попередитину бородами вулиць. За двома велетніми кілками, пристаненими будівлями, що вибігають у море. Зблизая ті „кліщі“, довга діля миль, вузька наче мур, опанцурена проти ударів океану бетоновими велетніми чотириугольниками. Вкриті гіночними головами риб і скеленими сплящими туземцями.

Мала пристань, що прилягає до суші, при відпливі показує їм та заповняє повітря відразливим запахом високоного багна та гіночних тварин. А всюди курвава, пожожа на метелику.

Цілий побережний бульвар Вальяд повний гармору та зеленотю ляночків. Митний будинок, побудований в новомароканському стилі, прикрашений мозаїкою та різьбами в дереві, подобає на церкву, поставлену через помилку в печці.

Пристань у Казі, це печко. Поспіх заступив під африканським небом. Втеча перед скрутою (депрешен). Життєвий посіх захопив і стару ділянку цього туземців, що потопав посеред бетонових плат европейського міста, а її плоскі жовтаві дахи обмотані густо телефонічними дротами.

А вже найбільший рух видно під „Годиною Вежею“ на Французькій Площі, де ридя автобусів стоїть перед будовою, означеною чорна буквами: С. Т. М., що значить: Товариство Комунікації в Марокко. Коли хочете куди їхати, до Рабату, до Маракешу, Могадору, кудинебудь, вистане купити тикет означений числом сидження. Вистане передати свою валізу брудному Нігрові, а він безпечно пошлює її на даху воза та простягне руку за бакшишом: „Нігер не каву, мессе“ (пане).

Чим далі від моря, тим життя стає повільніше. Адміністративна площа, це вже ідилічне місце, де дрімать куції зі синіми цвітами та білий „Пам'ятник Побіді“, що потопав в зелені.

Султанова палата спить, затоплена в сонці. Також Нова Медіна — нове місто туземців — не подібна до світа. Вулиці опалі, продавці сидять, підігвавши під себе ноги. Сидять наче статуї, мучени спеком, з куркою дактилів, покинутих у поросі, або з кошком берберських фіг, обплієних брудом.

Спека страшна. Дівчата з Бусбурі, ділянки кохання, спочивають навіс голі на вузьких подушках попід стінами своїх сім'ї. Подеколи, з подувом вітру, доходить аж сюди шум, похожий на зітхання.

Це гук Казі, голос праці. Каза жие, гуде. Замовкне аж після заходу сонця, як спека зменшиться та настане вечір.

Вечорі в Казі приємні. Повітря чисте, свіже. Люди заповняють бари,ють саперітнів, прокутують „креветки“, малі рачки з крихкою шаркалупою, що облюбуються, наче бурські горішки, а смакують наче лягушки. Музика в „Меджестіку“ грає „Циганко, ти красуне“. Порожні шаркалуці з раків валиються масами на долівці поміж столами та тріскотять під ногами.

У ділянки туземців сотки грамофонів захрипло співають меланхолічні арабські пісні. Водонішні порожнотні при криннях свої обридлі михи з овечої шкіри. Повітря холодне, світла горять. нарешті вечір. „Хвиля відпочинку“.

3 ТУРЕЦЬКИХ ЖАРТВ

Мустафа Аділь був славний лікар, шанували його в усій Сирії. Заходив часто до одної гостинниці. Як лише там з'явився, власник гостинниці прикапував зараз і просив до багато заставного стола. Одного вечора, як у гостинниці було повнісімо гостей, підійшов до власника гостинниці один студент і сказав:

— Мустафа Аділь забув дамо гроші й просить вас, щоби ви позичили йому п'ятдесят фунтів.

— Мустафа Аділь! — сказав господар — Що за почесні! П'ятдесят, кажете? А не хочіть ви сто а-бо тисячу? Все, що маю, стоїть до його розпорядження!

Студент сказав собі дати такі 50 фунтів і пропав.

Минали дні, минали тижні, а власник гостинниці не діставав назад своїх грошей. Вже йому було дуже прикро, бо потребував грошей, та рівночасно було й ніяково, бо не знав, як йому вилітнути в Марокко тих 50 фунтів. Вкінці зібрався на відвагу та сказав Мустарі Аділеві про довг. І дізнався, що славному лікареві невідомо про ніяку позичку. Студента вдалося відшукати й Мустафа Аділь сказав прикликати його до свого стола.

— Ти безстиднику! Як ти міг позичати гроші на моє ім'я?

— Я безстидник? Як я маю це розуміти? Хто собі позичив гроші: ти чи я?

— Ти!

— Отже! Чи то який стид позичати гроші? Стид є мішатися в чужі справи!

На вулицях турецької столиці Ангори ухваляються тили, які продають землякам і чужинцям собак. Мельник Галід натерпівся вже багато від шурів. Постановив собі купити расового собаку, що вилудував би шурів. Продавець зажадав за собаку великі гроші, та впевняв мельника, що собака напевно вилотить йому шурів. Мельник заплатив за собаку та вдоволенний пішов до дому. Собаку впустив до пивниці, де аж кишло від шурів. На другий день Галід заглянув у пивницю. Шурів було ще більше, а собака ще зменшилася: висох. Лютій Галід забрав собаку, побіг на вулицю та відшукав продавця.

— Ти шахраю, ти брехуне! — закричав мельник. — Цей собака не вовн ніодного шура!

— А ти хочеш, щоби той собака з якими шурами заходив собі? — спитав продавець.

— Якто з якими? Що за питання? Та з тими, що є в моїй пивниці!

Ах, якжеж ти можеш вимагати, щоби цей шляхотний собака був такий жорстокий, щоби гризав домашніх мешканців! Почекай лише, як з вулиці придуть чужі шури!...

У турецькому суді відбувалася розправа. Власник м'ясної крамниці заскаржив одного чоловіка, що ввійшов, порозглядався, понохав і вийшов нічого не купивши. Купець твердив, що гість зламатував обслугу; а крім того покористувався чужою власністю, бо нюхав повітря, пересичене запахом вуджені. Повинен за це заплатити.

Суддя спитав обвинуваченого, чи має при собі гроші. Обвинувачений подав гаманець з грошми. Суддя висипав собі гроші на долоню та сказав до обвинувача:

— Отже, щоби було по справедливості, понюхай і ти ості гроші, що є власністю обвинуваченого.

Так справа закінчилася, а суддя став найпопулярнішим у Стамбулі.

Як у Туреччині заборонили носити фез, не всі Турки знали як носити капелюх, тому, що капелюх має „зад“ і „перед“, а фез (зав'яз) можна носити, як завгодно. Зпочатку багато носили капелюх китичкою (волосіння) наперед. Їх висмівали ті, що знали, як капелюх носити.

Раз гурток Турків пішов на лови. Застріляли багато, лише Ізмаїлов не шастило. Заяці так скоро втікали перед ним, що годі було взяти якого на ціл. Тоді Ізмаїл зняв капелюх і задохив його на протилежний бік.

— Що ти робиш? — спитав хтось його.

— Кому заяці побачать мій капелюх іззаду, до може думатимуть, що я їду додому таї не будуть утікати.

